

Redactiunea

se affia in

Strat'a tragatoriului

(L. 5 vész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Roman'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala pentru fiesce-care publicatiune separata. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare

de Prenumeratiune la diariulu

FEDERATIUNEA

pre triluniulu II. Aprile—Juniu.

DDi prenumeranti a caroru prenumeratiune expira cu finea lui Martiu, a. v. sunt rogati a-si reinnoi de timbru prenumeratiunea, assemene si doriti d'a ave d'fariulu nostru se binec'asca a se insinua pana la 1/13 Aprilu, stru ca respectivii domni se fia feriti neplacerele irregularitatii intru prirea d'fariului, era administratiunea si d'itur'a de complicatiunile, cari proinu d'in intardierea insinuatiunii.

DDi prenumeranti, cari remasessentantia cu pretiulu, sunt rogati se nevoiesca a-si refui catu mai currendu p'otelele, ca-ci administratiunea d'faiului intimpina mari greutati d'in caus'a madirei restantieloru.

Adress'a (numele, locuinti'a si post'a) se ni-se communique legibilu si acurat, ca se se incungiure ratericere: u ocolitur'a esemplarieloru, ce totu au'n'a se intempla cu adrese gressite. Vechii prenumeranti voru face bine lipi adresele loru litografate pre emnatiunile postali.

Pretulu a se vedé in frontispiciulu diariulu.

Dupa ss. serbatori va urma mai decatu publicarea correspondinoru lui Avramu Jancu si notitielu an. 1848. apromisse.

Redactiunea.

B.-Pest'a, 25. aprile 1874.

Comer'a Ungariei au inchiatu eridesba masupr'a proieptulu de l. despre not. primindu-lu cu putiene modificatiuni. A formulare a §§. 2. si 7. o va presentá comisiunea centrale in d'fele aceste-a, si cestiunea limbei era-si va veni tapetu, pre candu pote va affa mai ti sprigiunitori. Speramu adeca ca atunci voru sosi mai multi deputoromani, cari acum suntu chiamati aiuria.

Amintisem adi septeman'a cumca deputatu Dr. Alessandru Mocioni si-a osu mandatulu de deputatu. Acest'a pregiurare, pana era numai fama a datu ansa la multe coniecture. arnalistic'a neromana nu vrea se scia si mai multu neci mai putienu, de u ca amintitulu dnu deputatu, care se gura de stima generale, a vrutu se decliolegialitatea cu deputatii „natiunali.“ de ace'a s'a resolutu a face acestu iu. Intrace'a scrisorea dlui Mocioni asata alegatoriloru sei si publicata Albina“ care urmeza mai la vale, i a desamagitu deplinu pre eroii conctureloru. Din parte-ne, far'a ne upa de motivele, cari au indemnatu dlui Mocioni a parasí loculu, la care chiamá iubirea si increderea connaliloru sei, si in care lu-privia cu tiumire si cu mandria intrega natiunromana, — nu potemu de catu se exprimemu parere de réu, ca nu-lu vedemu in sírulu putieniloru nosluptatori. Este prea adeveratn, ca impregiurările de facia abie se pote eptá vre-unu resultatulu immediatu alu teloru nationali. Inse chiaru pentru traimu intre impregiurari atatu de

grele. pierderea unei poteri atatu de considerabile, ca dlui Mocioni, de pre tere-nulu legelativu, o sentímu aduncu; pentrucá tienemú strinsu la credinti'a, ca lupt'a trebuie continuata cu tote poterile si daca resultatulu doritu nu ni se areta in apropiare Apoi ca se ni se mai intaresca sírurile de aiuria, nu potemu ave sperantia, ca-ci pre cum vedemu unde s'ar mai poté alege câte unu deputatu romanu. se face chiaru din contra, ca si candu, am ave acum prea multi! Nu vorbimu de Transilvani'a, ci de acele cercuri curatu romane din Ungaria, cari nu mai affia consultu (!) a alege deputatu romanu, in sperantia pote, ca ne-romanulu se va interessá mai tare de binele poporulu romanescu. Bataru de li s'ar realisá acesta sperantia, noi li-am gratulá; inse anevioia credemu ca lucrurile inradecinate de seculu se schimbe intr'o d'f.

Din raportulu despre decursulu sinodulu diecesanu din Caransebesiu, ce urmeza mai la vale, se vede, ca s'a luitu conclusulu, ca fondurile besericesci se se administrese in comunu. Fatia cu acestu conclusu trebuie se observamu, ca sinodulu aradamu a conclusu chiaru din contra; a decisu adeca, ca fondurile beserici se se imperta intre diecese. Essistendu deci doue concluse opuse a le sinodeloru, deciderea lucrulu s'a relegatu Congressulu.

„Opusetiunea de statu,“ acestu nou carpitu partidu din camer'a Ungariei convoca prin organele sale unumeting, in Bud'a-Pest'a pre 17 maiu a. c. pentru a desbata o programma, a le carei puncte principali suntu: intruducerea sufragiulu universalu, — garantarea libertatei conscientiei, restabilirea sferei de activitate deplina a municipieloru, — regularea cestiunei regalieloru minore si a celora lalte raporturi urbariali autonomi'a vamale, infintierea unei bance de note precum si a unei bance de creditu fonciariu.

Catra onorabilii alegatori ai cercului Radna.

Onorati alegatori! Impregiurările ne mai iertandu-mi, a-mi implini detorinti'a de deputatu in acea mesura, precum eu asi dori si precum Dvostra cu dreptu poteti se pretindeti, din acesta cauza asta-di am renunciatu mandatulu meu de deputatu.

Candu cu tota onorea vinu a Vi aduce acest'a la cunnoscintia, spre scopulu de a preveni posibilile interpretatiuni false, affu de lipsa cu o cale a respica, ca prin acesta retragere a mea n'am incetat a tiené la acele principie politice, pre langa cari pana acuma, dupa marginitele mele poteri, am luptatu, ci remanu si mai de parte aderintele acelei partite, alu carei membru am avutu norocirea d'a fi pana acuma. Spiritulu nationalu allu Dvostre, Onor. Alegatori, insocitu de sinceru patriotismu precum si firmitatea dovedita de Dvostra pana acum in lupt'a constitutionale mi sunt spre liniscire in acea privintia, ca partit'a nostra nationale prin pasulu meu nu va suferi scadere, fiindu eu de tare convictiune, ca Dvostra si la urmand'a noua alegere, ca si totu de un'a de la 1861 in coce, Vi veti afirmá dreptulu de alegere numai intru folosulu partitei nationali.

Pre candu in acesta buna sperantia me despartu de catra Dvostra, inca o data vi esprimu aduncu sentit'a mea multiamire pentru increderea naltu pretiuita ce mi-ati manifestatu, si ve rogu, se fiti incredintiati, ca eu facia de pre stimabiliu locuitoru ai cerculu Radna pururia voiu nutri cele mai dulci sentimente de recunnoscintia.

Cu tota cea mai sincera stima.

Pest'a in 6/18 aprile 1874.

Alessandru Mocioni, m. p.

Sinodulu

eparchialu allu diecesei romane de Caransebesiu.

Domineca in 7/19 an. cur. dupa finirea santei liturgii cu invocarea spiritulu santu se tienú parastasu pentru sufletulu marelui si neuitatulu Archi-Eppu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a si pentru etern'a memoria a mecenatulu si fericitulu Emanuilu Gojdu, dupa finirea carui'a Ill. Sa dlui Episcopu Ioanne Popasu prin nisce cuvinte bine allese si petrundiatorie implantá de nou in animele ascultatoriloru faptele si meritele neuitavore alle acestoru spirite nobile, cari si-au sacrificatu totu pentru binele si inffiorarea beserice si natiunei loru.

La acestu parastasu, la care ar fi trebuit se asiste totu romanulu affatoriu in Caransebesiu cu dorere trebuie se marturisesca, ca dintre d'nei deputati a luita parte unu numeru de totu neinsemnatu. Nu sciu ce fu caus'a. Pote ca sosirea pre tardiu a unor'a, si nepunerea nici unui pretiu pre atari ceremonii a altor'a, destullu ca ar fi de doritu ca altadata se ne implinimu mai cu acuratetia detorinti'a facia de acei barbati, cari inca si-au implinitu detorinti'a facia de noi.

Dupa media-di dnii deputati seu adunatu la conferintia in sal'a institutulu teologicu, unde obiectulu principalu allu discussiunei fu administrarea fonduriloru comune primite de la serbi pre sema diecesei Aradulu si Caransebesiulu. La conferintia acesta s'a observatu in data, cumca o parte dintre dnii deputati sunt pentru administrarea communa a fonduriloru, era alt'a parte pentru impartirea loru.

Luni in d'na' urmatória, adunandu-se dnii deputati in beserica catedrala, la propunerea unui commembru se allega una deputatiune, care se invite pre Ill. Sa Dlu Episcopu a veni in midiloculu loru si a deschida sinodulu.

Dupa reintorcerea comisiunei, sosesce si Ill. Sa in midiloculu adunarei si intre strigari: „se traiasca“ si occupa scaunulu presidialu carele, dupa reintregirea biroulu notariulu saluta pre deputati cu urmatorea cuventare.

Venerabile sinodu diecesanu,!

Multu stimatiloru domni deputati!

Onorata D Vostra ca representanti ai clerulu si poporulu din dieces'a Caransebesiulu V'ati adunatu amessuratu statulu nostru organicu asti-di er la sinodulu eparchialu, pentru ca cercetandu starea spiritala si materiala a diecesei, se desbateti se decideti si se puneti la calle celle de lipsa si de folosu pentru inaintarea si inffiorarea ei in affacerile besericesci, scolarie si fundationala. De acea eu inainte de tote Ve salutu din tota anima cu „bine ati venit“.

Mai departe am a Ve impartesi, ca inecorabil'a sorte a luitu din midiloculu nostru pre unu barbatu, care cu dreptu cuventu se pote pune intre marii Archierei si Invetiatori ai besericei nostre ne-a smulsu din braciele nostre pre Eac. Sa Andreiu

Baronu de Siagun'a, Archi-Eppulu si Metropolitulu tuturoru romaniloru ortodossi din Ungari'a si Transilvani'a, care cu ajutorulu D-dieulu parintiloru nostri si prin grati'a Maiestatii Salle a pre bunulu nostru Imperatu si rege Franciscu Josifu I, ca unu allu II lea Moisi a scosu poporulu si si beserica nostra din intunerecu la lumina, alle carui merite si fapte voru vesti numele lui cellu mare din generatiune in generatiune

Mortea acestui Illustru barbatu a casiu-natu adenca jale si dorere la intrega nostra baserica si natiune; veniti dar se damu si noi espressione profundei nostre condolintie si doreri sculandu-ne si pronunsiandu cuvintele: „Eterna se-i fie memoria.“

Pentru acest'a se nu intrelasamu a aduce in acest'a sessiune acea decisiune, ca Inaltulu congressu besericescu nationalu se binevoiesca a lua masurele] necessarie spre eternisarea numelui Inaltulu repausatu prin renduirea tieneri parastaseloru in totu annulu in tote besericele nostre din intrég'a Metropolia, prin redicarea unui monumentu, demnu de meritele si faptele lui celle maretie.

Apoi vinu a ve aduce la cunnoscintia, ca starea diecesei nostre a progressatu cu ajutorulu lui D-dieu si in annulu trecutulu, dupa cum ve veti convinge din raporturile si conspectele, ce vi se voru asterne spre apretierea On. D. Vostre.

Catra acestea nu potu a nu ve descoperi ca in annulu trecutulu, allu 4-lea annu de locuita sa si de igna mare, s'a arretatu in mai multe parti alle diecesei agitatiuni proselitistice, cari inse prin masurele energice alle consistoriulu diecesanu s'au paralisatu.

Asemenea amu a Ve insciuntia despre unu altu evenimentu neplacutu, adeca despre impregiurarea, ca delegatiunea serbesca inca pana asta-di nu s'a declarat masupr'a impacatiuniloru si pacturiloru, ce au incheiatu intre sine romanii si serbii din comunitatile mestecate prin midilocirea comisiuniloru delegationala, de unde vine, ca usele comune serbesci despartite nu voru se implinesca conditiunile primite de densele cu occasiunea impacatiunei.

Mai incolo vinu a ve face attentu Dloru deputati, ca intre tote obiectele, ce veti ave a lua la desbattere si decisiune in siedintiele sinodulu acestuia, cellu mai insemnatu este caus'a fonduriloru comune. Eu nu vreu se preoccupu opiniunea O. D. Vostre, dar amu dreptu nedisputaveru si santa detorintia, ca se Ve indemnau si se Ve d'icu: tieneti domniloru cu dieces'a Caransebesiulu, ai careia deputati sunteti, cautati dreptulu si folosulu clerulu si poporulu, pre care lu-representati la sinodu, ca asiá On. D. Vostre se poteti coresponde amorei si increderei, ce au pusu in D. Vostra allegatorii, cari v'au tramissu aici.

In fine inchieiu, implorandu, ca darulu Domnulu nostru Is. Cristosu si dragostea lui D-dieu Tatalu si impreunarea santulu Spiritu se fia cu DVostra cu toti si se Ve conduca in tote lucrările DVostre.

Prin acest'a declaru deschisu sinodulu allu V ordinariu allu diecesei Caransebesiulu.

Dupa cuventarea acest'a primita cu aplause din partea sinodulu, se cetesce lista membriloru verificati, si constatandu-se ca 34 membri sunt presenti, prin urmare sinodulu e capace de a aduce concluse valide, — porcede mai departe la verificarea nou allestiloru deputati, din cercurile devenite vacante.

Dupa predarea mai multoru acte respectiveloru comisiuni spre essaminare si raportare, presedintele impartasiesce sinodulu:

a) arretarea consistoriului de sub Nr. 125, că de la comisiunea esmisa din partea sinodelor pentru proiectarea regulamentului administrării fondurilor comune bisericesci, a încurșu votului minorității;

b) regulamentul pentru administrarea fondurilor bes. elaboratu de comisiunea esmisa de sinodu in annulu trecut;

c) memorandumul, elaboratu de consistoriulu bisericescu si episcopescu pentru administrarea acestor fonduri;

d) epistol'a Esc. Salle Dlui Archi-Eppu si mitropolitu dtto 30 Marte 1874 Nr. 194 cu privire la caus'a comunelor mestecate, a fondurilor bes. precum si in caus'a stipendiilor Balaiane.

Pentru studiarea si raportarea acestor acte se allege una comisiune de 9. 3 din cleru si 6 mireni.

Deputatul Const. Radulescu face propunerea: ca deciderea causei in privinti'a fondurilor comune bisericesci si specialu deslegarea intrebării principale despre despartirea ori nedespartirea si locul de administrare a acestor fonduri, să se enuncie de urgente, comisiunea esmisa să se constituie numai decatu, se-si formeze propunerea, respective opiniunea sa in acestu obiectu si acca inca asta-di in siedinti'a, ce se va convocă la 5 ore dupa mediadi să se iee la desbattere.

Presedintele Archiereu atrage attentionea Dloru deputati, că cestiunea fondurilor fiindu unu ce importantu, preste care nu se pote trece asiă iute, ci trebue mai autaiu studiatu bine, precalculatu, roga sinodulu a lasă pana mane desbatterea asupr'a acestor fonduri, descoperindu totdeodata, că nici starea sanetății nu i permite a continuă siedinti'a si dupa prandiu.

Tote încercările, de a lasă desbatterea asupr'a obiectului mentionatu pre siedinti'a de mane, fura fara rezultatu, de ore-ce propunerea de mai susu se primi cu 27 voturi contr'a 16.

Urgenti'a acestei desbatterii, dupa cătu am potutu observă, a fostu, că unulu dintre Dnii deputati, fiindu membru si la sinodulu din Aradu, a votu să se arrete, fiindu că chiaru domineca la conferinti'a primisse unu telegrammu cu cuprinsulu: „Se intetiesce desbatterea asupr'a fondurilor, interesele banatienilor (?) sunt periclitate.“

Ori care se fi fostu caus'a acestei urgente, destullu, că morbosulu Archiereu, caruia din partea mediciloru nu i eră permisă a esi din casa, dupa mediadi la 5 ore si occupa de nou scaunulu presidialu si

pune la ordinea dillei desbatterea asupr'a fondurilor comune.

Dupa deschiderea siedintii, referintele comisiunei esmisa in caus'a fonduriloru, Dlu Constantin Radulescu face urmatoriulu raportu:

Comisiunea cumpanindu motivele cuprinse in elaboratele facute in obiectulu administrării comune a fonduriloru bisericesci, mai departe cumpanindu seriosu folosele practice alle unei administratiuni comune, care precandu ingravamina luarea unitaterala din fonduri deodata, indoieste invigilarea asupr'a manipuliunei in bani si asiă maresce securitatea si se inainta imultirea lor; mai departe, vedindu comisiunea, că insu-si Esc. Sa Metropolitulu recomanda administrarea in comunu a fonduriloru — (acesta recomandare nu se pote observă in harthi'a Esc. Salle,) — prin urmare intr'unu locu, asiă dara comisiunea pre bas'a punctulu 21 alinea 1 a prot. sinodulu eparchialu allu diecesei Caransebesiului din annulu 1873. cu unanimitate propune, ca luandu-se de basa elaboratul comisiunii ad hoc:

Fondurile sè nu se imparta intre diecese dupa ore si care proportiune sèu cheia, ci sè se administreze in comunu, — de sine intiellegandu-se, că daca in decursulu timpulu administrarea comune s'ar arretă nepossibila sèu nefolositoria diecesei nostre, pentru acellu casu impartirea remane rezervata.

In privinti'a loculu, că unde sè se manipuleze acelle fonduri, comisiunea, luandu in consideratiune, că locul de manipulare Timisiora, fiindu unu locu, de unde mai usioru se pote controlă administratiunea prin ambele pāti, fiindu unu locu, din carele nici pentru una, nici pentru alta parte nu se pote nasce nici unu prejudetiu — propune cu unanimitate, ca:

Loculu de administratiune sè fia Timisiora. In desbatterea regulamentulu specialu de manipulare, comisiunea n'a intratu pana la statorirea basei principale, ce s'a proiectatu mai susu.

Deputatul Ioanne Bartolomeiu in acestu obiectu face urmatoriulu raportu:

Cu provocare la memorandumul Consistoriulu diecesanu si din motivele produse in ellu, propune ca: Sinodulu, respingendu ca necompatibilu si neconvenibilu cu sediamentele vechi si noue bisericesci, mai departe ca nepracticu, pre sumptuosu si complicatu elaboratul comisiunei sinodale ad hoc, relativu la administrarea si manipulara cumulativa viitore prin una corpora-

tiune administrativa communa in Timisiora, respingendu totdeodata si votulu minoritatei acellei comisiuni pentru administrarea cumulativa a fonduriloru in Aradu — se decida in principiu impartirea drepta a fonduriloru intre ambele diecese si spre acestu scopu sè se esmitta din gremiulu Ven. sinodu o comisiune constatatore din 6 membri, care intrunindu-se cu o comisiune esmittenda in asemenea modu si din partea sinodulu Aradanu sè se consulte in privinti'a modalitatiloru de impartire.

Dupa o desbattere seriōsa sinodulu cu 27 voturi contr'a 13 primesce propunerea comisiunei.

Constitutiunea noua a Elvetiei.

Poporulu suveranu allu republicei acesteia in 19. I cur. si-a datu sanctiunea pentru revisiunea constitutiunei. Revisiunea acest'a inca din 1866 occupa pre politiciii acestei republice, dar nu le successe, dupa-ce poporulu s'a lipitu de constitutiunea sa federala creata in 1848 lun'a lui Augustu. Atunci 1,897,587 de cetateni au votatu pentru constitutiunea federala in contr'a 292,000 de cetateni.

Că multimea ast'a mare se cunosca necesitatea modificatiunei constitutiunei lor, — se recerea tempu si essercitiu indelungatu, in care se veda smintele cari ar' trebui indereptate.

Press'a, legislatiunea si alti factori ai vietiei publice intru atāt'a au popularisatu ide'a revisiunei, incātu la annulu 1872. 12. Maiu cu ocaziunea sufragiulu universalu, anti-revisionistii numai cu 5000 de voturi respinsera planulu constitutionalu allu ultra-centralistiloru. (Au votatu atunci pentru revisiune 255,000 de cetateni elvetieni, ēr 260,000 in contra.)

Partitele reprezentate in legislatiunea federala, mai alesu liberalii au trebuitu se recunosca, că constitutiunea ultra-centralistica nu se pote inactivă in una republica fundata pre base federali, — dar daca s'ar si poté, numai cu una majoritate mica s'ar poté efeptu, de unde ar urmă, că una parte considerabila a poporulu, neci odata nu s'ar invoi in constitutiunea noua, pentru a carei stramutare proieptele si tendintiele ar fi numeroase, ēr constitutiunea noua ar fi periclitata de valurile neindestullirei, si asiă neci odata nu s'ar pote intradecia.

Liberalistii, facundu comptu cu ace

ste giurstări si cu postulatele unui stat — avura atātu patriotismu si semu politicu incātu redicarea cestiunea dreptu publicu asupr'a consideratiiloru de partite, in cătu de si nu intru natiune, dar majoritatea considerabilu o privesce cu indestullire si cu credință. Sau redussu acelle postulate centrale la unu gradu mai inferioru, incātu federalistii stricti au potutu votă no constitutiune. Asiă s'a intemplatu, că callea unui compromissu ecuitabile, annulu de revisiune se primin 19 April. an. cur. de 319,000 de cetateni elvetieni din 14 cantone (Zürich, Bern, Glarus, Solothurn, Basel, Schaffhausen, Appenzel, Saint-Gall, Aargau, Turgau, Valais, Vaud, Neuchatel si Genf), contra 168,000 din alte 7 cantone.

Resultatulu acestui sufragiu ē identicu cu cellu din 1848. că atunci aceste cantone votara constitutiunea de pre tempulu acellu-a.

Revisiunea ē pertractata acū de consiliulu nationalu, — si cu ocaziune acest'a vomu arretă punctele ei mai semnate.

Dreptulu penalu si de acumu nă se tiene de sfer'a cantonelor. dar recerea dreptulu cambialu, comercialu si de obligatiuni, precum si procedu de essecutiune si de concursu va trage in sfer'a adunării federale. Asiă si a recerea militaria. Aici se tiene si ordinatiunea constitutiunei noue, că nu este permisă a fundă noue episcopate sèu monastiri fara permissiunea potestătei federale.

Aceste sunt punctele principale cari sfer'a potestății centrale se mare.

Se insframu si punctele canonicopolitice: se sistēza jurisdictiunea episcopistica, matriculele se incredintă officialiloru civili, se assecuredu libertatea de credinti si consciintia, etc. si veti'a, care nu de multu sistă comunitatiunea sa cu pontifiele neci nu a potu face altcum. Invetiamentulu obligativu si gratuitu se pune sub supraghierea statulu.

Ca poporulu se aiba si de aci nainte influintia directa asupr'a legislatiunei, in constitutiunea noua se sptă că asiă numitulu referendum, sufragiu universalu, si pre venitoriu se assecut dia, dar numai in acellu casu are locu candu asupra ore-carei legi addu adunarea federale 8 cantone sèu 30% de cetateni pottescu sufragiulu.

FOISIOR'A.

FRAGMENTE
din

Nou'a Carte a intielleptiunii

de
B. Antoninu Roques
traduse de

Dr. Barbu Constantinescu.

(Continuare si fine.)

Fia-care si-simte inim'a isbita, fiacare tremura de frica, Damocle, candu imagine sabiei tale se arreta spiritulu seu; dar nimene nu cugeta, că in ori ce ora siedindu, culcatu, in picioru, afara, in locuinti'a sa, pretotindene!... sorteas ne tiene ater-nata de asupr'a fruntii acesta sabia de unu firu care aibă se tiene.

Unui stejaru, ca sè cresca i-trebue o suta de anni; unui imperiu, inca mai multu tempu. Ce trebue cu tote astea spre a le reduce in pulbere? o clipa, o isbitura de trasnetu.

A trai pucine dille condamnatu pe sorte, omenii ca sè se nimicesca intre sine pe intre-cute inventeaza in deliriulu loru instrumente de morte.

Vrei tu sè te duci din acēt'a lume fara mustrare de cugetu? Traiesce, precum ratiunea te indemna ca sè traiesci, si precum tu la or'a mortii tale ai voi, ca sè fi petrecutu tota vietii'a ta.

Sufletulu nostru se desbraca de cea ce are omenescu la incercarea durerii; ellu se diviniseza in acest'a si devine ca o flaccara, asemenea cu diamantulu; care lucesce pre flore.

Cu cătu mai multu vietii'a este neplacuta, cu atātu mai lungi se paru dillele, si cu atātu mai scurti ni se arre a anni la readucere aminte. Caus'a este, că amu traitu in golu.

Nu increde de locu timpulu la intem-plările noroculu. Nu insemneza a ajunge, a ajunge, prea tardiu. Adesea pentru vietii'a destinata noue una ora face mai multu de cătu unu annu.

Eternitatea nu cunosce nici timpulu, nici parere de reu, nici sperantia; si o suta de secunde sèu de anni sunt fara deosebire pentru dens'a.

Suvenirea plange fara incetare. Frumosele dille, disparute cu atāt'a iutiela, nu sunt de cătu in parerea de reu că le-amu perdutu, că suntemu siguri că le-amu vediutu.

Materialistulu in orbirea sa crede, că totulu este sferisitu candu mormentulu sè inchide; dara cellu intielleptu scie bine, că departe de a fi acesta tienta, este inceptulu.

Nimicu nu este mare, sèu micu inaintea autorulu lucruriloru, eternu creatorulu allu efectelor si allu causerulu. De aca

asiă de micu ce esti, nu-lu turburá. Toti au locu acolo susu, la intorcerea loru de diosu.

Este mai bine, dice Chin'a in scrierile salle docte, a siedé, de cătu a sta in picioru a fi culcatu de cătu a siedé; dara cea mai buna stare, ce ne ofera acest'a lume, este somnulu pre patulu adunculu mormentu.

Cine scie ca dice morteas cellui ce more scie mai multu de cătu cellu mai invetiatu.

Cu cătu ne apropiamu mai multu de ultim'a ora, cu atātu mai multu se face lumina in spiritulu nostru.

Voesci, ca noptea mormentulu sa aiba pentru tine lucirea unei aurori nemoritore? Aprinde, de mai este tempu, nemuritorea factia a faptelor bune.

Trebue se scimtu a mori ca filosofi. Despretiulu mortii este onorea vietii.

Cellu dreptu more cu o seninatate, la care nu ajunge nici o data cea mai frumoasa sera a verii; si candu sufletulu seu se inal-tia la sferelē eterne, audimu in aeru falfaitulu aripelor.

Precum, ca minutulu dupa flaccara, asiă dureza sufletulu dupa corpu.

Tot-de-una candu cruntulu negru o invinge, — morteas, a carei mana crunta

face din lume unu abatoriu, vietii'a in si-resbuna printr'o noua minune, luti inapoi chiaru din sinulu mormentulu si angerulu.

Candu tu vei privi la morte, nu oti din partea mormentulu, ci din partea ului, unde se duce sufletulu ca unu colu ca se caute limanulu.

Morteas, este adeveratu, ne desparta acesta lume pentru câte-va dille dar vede indata nedreptatea sa si o re-unind'o in cealalta lume pentru totu-de-

De si multi filosofi cugeta acest'a ve dicu adeverulu: Da, corpu nu est, catu apparintia. Da, sufletulu este realu.

Candu nevedintulu ospe inaripatu (sufletulu) intinde arip'a si si-ie sbornu scimu in catrau; morteas pentru desierte mesce ospele si langa semenii sei lu in fondulu unei gropi.

Ce ne pasa! morteas este vietii'a ne pasa! Nopte este diu'a! este sufletu liberu rapitu la ceru, este plecarea, este tornarea.

Pentru-că trebue pentru marea curia a plecă fara a fi vestitu, a fi totu-de-a pregatitu, — este forte intielleptiesce crede in fia-care demanetia, că diu'a a p

punctu mai avem se-lu facemu cuntu, anume: regularea dreptului distilatoriu. Pana acum colonistii, parte din locuitorii Elvetiei) nu au neci una influinta asupra affairu communalu, cantonalu si federalu. Acum acest'a s'a sistatu, respective regulatu acest'a stare abnorma.

Acest'a e essentia constitutiunei a Elvetiei mice. Constitutiunea imprumuta mai multa ponderositatei federale, fara ca se restorne mentulu, guvernarea independente publice si de ace'a credem ca conuinea noua va servi spre infflorirea, pararea patriei lui Tell. d. „H“ F...

Discursulu dlui dep. M. Besanu

in camera reprezentantiloru Ungariei asupra desbaterii §. 2. alu proiect. de lege despre not. publ. reg.

Onorata Camera! Cu privire la §. 2. proiectu, voiam si eu se facu unu amendamentu. Crediendu inse, ca anteverbitorulu va vorbi in asemenea intieslesu, am aplicatu a renuncia la presantarea amendamentulu meu. Dar dupa-ce vediu, ca a presentatu una modificatiune in locu de totu contrariu, mi iau voia a face unu amendamentu in acelu intieslesu, ca notarulu publ. afara de limb'a magiara a statului, se fia indetoratu a cunoaste si limb'a, care se intrebuintieza preste cerculu seu (Aprobare.) On. Cam.! In acestu amendamentu si recomendelu onor. camere spre primire, mi tieniu dorinta a dechiaru inainte de tote, ca in presantarea amendamentulu neci parte nu voiescu a provocu asi nu certa de nationalitate; ca-ci nu me de acia, cari sciu adduce cestiunea nationalitate in legatura cu tote cestiune, precum amu avutu ocaziune a eschiaru, chiaru si cu goletatea tesaurulu on. cestiunea de nationalitate — dicitu spre merita apretiare cu multu mai ponza si serioasa, decatu, ca nencetatu se pota aplica pre tapetu in camera, si pentru reprezentare unii si-revinedca privilegiiu. Asiã dara eu, on. camera, intru ace'a presentesu amendamentulu, ca dora asi fi de parere, ca acestu amendamentu ar fi postulatulu seu effiuntia a legi de nationalitate, ci lu-presantandu-se sum convinsu, ca fara de amendamentu legea despre notariatulu va fi lipsita de unu atributu principiu privre la essecutarea practica a ei, daru-ca fara acestu amendamentu legea nu va corresponde trebuintieloru practice. Notariatulu publ. on. camera, se ca se declara de institutiune de propriaminte totu-si nu e officiu de notariu ca notarulu publ. nu participa vorurile si binefaceriile garantate de ei este atare organu allu cetateniloru, cu a carui intervenire si ajutoriu allu statului voiescu a-si regula cu tota partea affacerile lor de dreptu privatu marginea legiloru, prin urmare, on. notarulu publ. nu este altu ce-va, jurisconsultulu seu — daca este ier-espressiunea — cancelistulu autenticu viloru statului, cu care aestia sunt agere continua in raportele lor de la, de tote diliele. E necessariu deci, ca notaru publ. se intiellega si limb'a in care patriei din cerculu seu se intiellegu intre sine. Daca acest'a se intempla contr'a, va se dica daca amendamentulu nu se va primi, atunci, on. camera, sum eu, ca se va intempla casulu curiosu, ca lege va avu valore si se va intiellegu in fapta numai in acea parte a tier-ede cetatenii statului intiellegu limb'a a statului, era din contra siura va se daru (milostenia) pre charitia.

Statulla nenorocirea este on. Camera, Ungaria, care este un'a (egyseg) in dnu'a de adi n'avemu legi, cari se de- de o potrive pre toti cetatenii sta-Alte legi sunt in fost'a Transilvania, in fostulu confiniu, si altele in Un-propria. Se mai sporimu acest'a anoi cu una lege care s'ar inactiva in numai intru una anumita parte a tierrei? La lege, care in unele locuri va aduce

binecuventare intru promoverea industriei, comericiului si a creditulu publicu precum si intru incetarea proceselor sumptuose, era in altu locu va remanu numai binecuventare pre papiru Eu credu. ca acestu proiectu de lege nu pote avu asemenea scopu.

Aru fi tempulu on. camera! ca cunoscundu lipsel vitali ale natiunei se se cre-eze legi practice, mai corespunditorie acelor'a. Strabunii nostri n'au calaritu pre parapulu teorielor inalte, cum multi facu asta-di; ci s'au pogoritu pre campulu vietiei practice si acellu-a l'au cultivatu, si inca catu de bine, totdeun'a, de cate ori marea multime de gravamine si alte pertratari de dreptu publicu au concessu acest'a. Daca privimu la tote legile nostre, vomu afla ca acele sunt basate pre lipsele practice ale vietiei; nu dicitu eu on. camera, ca stabunii nostri s'au ingraditu cu muri chinesi fatia de institutiunile folositorie si practice din strainetate, acelle le-au urmaritu ei cu attentiu-ne si le-au introdusu si la noi dupa-cum au recerutu referintiele nostre. Pentru-ce n'amu pote face acesta si cu acestu proiectu de lege care, dupa cum se scie, vre se introduca la noi una institutiune straina. Intrega legea, seu partea ei cea mai mare nu este decatu traductiunea fidela a legii austriace despre notarii publici, dara s'a lasatu din trens'a dispusetiunea practica, conformu carei-a not. publ., afara de limb'a officiala a statului, trebuie se cunosca si limb'a respectivulu territoriu. Inca un'a vre se mai insemnu on. camera! Daca m'ar pote cine-va convinge, ca in urm'a amendamentulu meu, legea nu ar fi essecutabila, seu ca prin trensulu ideii unitatei cetateniloru statului si numai pre departe se atinge seu se periclitiza, potu asiguratu pre onorat Camera, ca eu asi fi cellu dintai, — care asi respinge acestu amendamentu.

Dar chiaru pentru-ca sum convinsu despre contrariu, si credu, ca politicu seriosu neci nu pote affirmu asiã cev'a, mi-ieu voia de nou a recomendu amendamentulu attentiu-nei on. camere. — (Aprobare.)

Discursulu dlui dep. D. Bonciu

(rostitu in camera ung. cu ocaziunea desbaterii speciale a §. 2. din proiectulu de lege despre notarii publici.)

On. Camera! Cu privire la §-lu 2 din proiectu amu voitu se facu si eu una modificatiune, dar dupa-ce dlu deputatu anteverbitoriu inca a facutu una modificatiune in sensulu acestu-a, iau cuventulu numai pentru spriginirea acelleia. Inse inainte de coasiu face acest'a, permita-mi on. camera, ca se facu una scurta observatiune la vorbirea dlui dep. G. Kapp. Dlu Kapp in modificatiunea sa poftece, ca notarii publ. afara de limb'a officiala a statului se cunosca si cea germana, si afara de ace'a si limb'a tinentulu respectivu. De aci urmeza, ca dlu dep. vre se atribue si limbei germane totu acellu-a privilegiu si predomnire, ca si limbei officiale a statului. Din parte-mi numai predomnirea unei limbe cunosc in Ungaria, si ace'a e a limbei magiare. (Aprobare.) Candu recunosc acest'a, si mi-redicu cuventulu in interessulu celorlalte nationalitati, cari vorbescu alta limba, — din punctulu de vedere, ca acele in raportele vietiei vinu in atingere in limb'a propria, — acest'a numai asiã o facu si o potu face, ca celolalte in folosirea drepturiloru se fia deplinu egal, si exceptiunea, carei-a trebuie se se dea mai multu, din punctu de vedere alu statului, se fia numai cea magiara. (Aprobare.)

On. Camera! Conformu §-lui 2. limb'a officiala a statului e cea magiara. Permita-mi on. cam. se spunu pentruce nu potu primi acestu §. cum este redactatu. — Legea din 1848 a datu egalitate de drepturi toturoru civiloru de ori ce rangu si nationalitate. Legea din 1868. Art. 44 reguliza relatiunile, dupa cari civii nemagiari si-potu folosi limb'a lor in affaceri officiose si private. — Ori catu de indestulitorie seu neindestulitorie se fie aceste legi facia de postulatele respectiveloru nationalitati, totu-si din parte-mi afu, ca frecarile si imparechiarile obveniente pana in dnu'a de asta-di, nu provinu atatu de acolo, ca legea de nationalitate nu e indestulitoria, catu mai multu din impregiurarea forte desa, ca acea lege nu se

esecuta fidelu si conscientiosu, parte neci de organele guvernulu, si mai virtosu de organele municipali. — Din parte-mi credu, ca ori catu de buna se fia ore-care lege, daca essecutarea ei nu afla sinceritate si bunavointia la essecutori, neci odata nu va radica valoarea si pretiulu legi inaintea poporulu, ca si candu se esecuta bine. Eu nu voiescu se dau ocaziune la interpretarea rea a legi, ci dorescu, ca legea se fia catu mai chiara; cu catu mai chiaru e esprimata intentiunea legislatiunei, cu atatu mai pucinu se deschide cale interpretariloru false si daunose. Asiã e acest'a si cu §-lu 2. Daca vomu combina acestu §. cu §-lu alu 7. nu suffere neci una dubietate, ca i se va pote da intiellesulu, ca la denumiri, nationalitatele nemagiare in unele locuri aru fi cu totulu eschise de la binefacerea legi, pentru-ca nu s'a dispusu, ca notarii publici se intiellega si limb'a tinentulu seu, si daca ministr. de justitia nu va pofiti de la notarii denumiti se intiellega deplinu limb'a tinenturiloru lor, — locuitorii din acelle parti nu voru pote avu documentu autenticu in limb'a lor. Lucru e forte naturalu. De s'a intempla acest'a, atunci legislatiunea va cade in cea mai mare inconsecintia, ca-ci daca legea din 1868. Art. 44. a concessu nationalitatiloru nemagiare, ca pre terenulu municipalu si communalu se-si folosesca limb'a lor propria; ba inca daca §. 6. din legea despre aseroerea potestatei judecatoresci, impune judelui se vorbesca limb'a respectivulu tinentu, intrebue pre on. camera, ca nu va cade legislatiunea in neconsecintia, daca la acesta institutiune nu s'ar recere esemene calificatiune de la notarii publ., inca cu atatu mai virtosu, ca notariatulu publ. nu e officiu, not. publ. nu va impleni ce-va functiuni de statu, ci e pentru ace'a, ca se reguleze relatiunile de dreptu privatu a le civiloru.

Autenticitatea publica a acestoru documinte e de mare interessu pentru ambe partile, desi aceste documinte de dreptu privatu voru veni inaintea judecatoriei numai deca se voru escu nescari differentie intre partile ce le subscrisera. Deci ar fi cea mai mare nedreptate facia de nationalitatele nemagiare, deca legislatiunea nu s'ar ingrigi, ca notarii publici se scia si limb'a nationalitatii, ce locuesce in acellu locu.

On. Camera! Eu voiescu ca pre langa limb'a officiala a statului se se esprime si acest'a, si nu-mi radicu cuventulu pentruca n'asiu pretinde si eu, ca notariulu publicu se scia limb'a officiala a statului; ci eu mergu mai departe, pretindu ca nu numai notariulu publicu, officialulu si judecatoriulu se scia limb'a magiara, ci pretindu acest'a de la ori-care factoru, care occupa locu in vietii publica a statului, si pretindu acest'a nu numai in interessulu statului, ci si intru allu nationalitatiloru. Pentruce? Eu credu, ca carele nu sci limb'a officiala a statului, acellu-a nu se pote redicu a acelu gradu alu culturei in cutare tiera, la care se radica celu ce scie limb'a statului. Da, mi-potu intipui, ca si fara cunoscintia limbei statului pote fi cine-va omu invetiatu cu renume europenu, dar nu-mi potu inchipui, ca cine-va fara cunoscintia limbei officiale a statului se pota avu cultura generale in patriea sa, se pota cunosce affacerile vietii de statu alle patriei sale.

Plecandu din acestu punctu de vedere marturisescu sinceru, ca nu mi-ar fi parutu reu daca in acestu § s'ar dice ca respectivulu notariu publicu pre langa limb'a officiala a statului se picepa si limb'a nationalitatii din cerculu respectivu.

Altmintea ar' fi potutu remane din acestu §-u si despusetiunea, ca not. publ. se scia l. officiala a statului, pentru ca acest'a de sene se intielege, nu trebus prescria, pentru ca jace in natur'a lucrulu, in essistintia statului. Deci opiniunea mea este, ca in Ungaria limb'a magiara n'are lipsa de spriginu, ci de spriginu au lipsa limbele nationalitatiloru, ca intrebuintiunea acelor'a intre marginile legi se nu fia impiedecata.

Me rogu de indulgentia On. Case, dar deca e vorba de limba, voiescu a mai face cate-va observatiuni. Precum anteverbitoriulu meu, asiã nice mie nu-mi place a face din tote, cestiune de nationalitate si neci nu-mi radicu cuventulu pentru ace'a, ca-ci intru catu

se pote voiescu si eu a evita acest'a; dar' daca este vorba de limba, dechiaru, precum este cunoscutu si inaintea on. Camere, ca pe langa aceea, ca in ainte de tote sum fiu allu Ungariei si allu natiunei politice unguresci, totu odata sum si natulu altei nationalitati. Mie nu mi e greu a o marturisi acest'a, cu atatu mai vertosu, pentru ca essistintia nationalitatiloru o sciu combina cu essistintia statului ungurescu, cu suprematia si predominirea limbei unguresci.

Sciu si afu ecuitabilu, ca limb'a natiunei magiare trebuie se predomnesca in Ungaria. Pentru ca in fine, privindu la istoria, trebuie se recunosca ori care nationalitate din acesta patria, daca numai nu este preocupata, ca nationalitatea magiara a creatu statulu; trebuie scitu si recunoscutu si ace'a, ca in decursu de 800 de anni nationalitatea magiara l'a sustienutu in contraturororu atacuriloru si periceloru, de si cu succursulu celorlalte nationalitati, dar' totu de-a-un'a sub firm'a nationalitatii magiare, si prin urmare este lucru firescu, ca rolulu de conducere se cuvine numai nationalitatii magiare.

Am aflatu de lipsa a vorbi la acestu obiectu si din acestu punctu de vedere, pentru ca sum convinsu si despre aceea, ca multi neci pana' acum, dar inca neci acum nu suntu in chiaru cu punctulu de vedere, din care plecu eu si mai multi amici ai mei de principie in acest'a cestiune.

Eu recunosc, ca sunt ore cari factori ai nationalitatiloru, cari in pretensiunile de nationalitate nu se misca pre acellu terrenu allu moderatiunei si precautiunei, pre care pote me miscu eu si mai multi soci de principiu. Deci afu necessariu, si ca a sositu tempulu, ca se deliniezu acellu punctu de manecare si numai pentru ace'a, ca se nu se considere, ca fia-cine, care nu se tiene de nationalitatea magiara, urmiza dreptiunea acelloru anumiti factori. Multa turburare de concepte au provenitu din lucrulu, cari au dissu: „deputatu allu nationalitatei.“

On. Camera! eu credu, ca acest'a nu trebuie definita, cum o definescu multi si le-o imputa acelloru-a, ci credu ca trebuie definita, ca noi cati suntemu aici, in prim'a linia suntemu reprezentantii tierrei, si care dice, ca este reprezentante allu nationalitatei, acest'a numai asiã se pote intielege, si numai asiã intiellesu i-se pote da, ca este chiamatu a representu si apera interessulu unei nationalitati, ca unu anumitu interessu specialu, chiaru asiã, ca altu deputatu ore-care, care este chiamatu a representu interessulu specialu allu cutarui tinentu.

Ast-feliu intielegu eu si acestu-a este intiellesulu deputatulu nationalitatei, nu inse ca se faca din tota cestiunea cauza de nationalitate, precum disse dlu deputatu Besanu. Sunt deputati, cari trecu marginile cu pretensiunile lor; acesti-a inse insi-si voru vedu ca nu si-voru ajunge scopulu si prin urmare ce folosu din tota essagerarea? Eu din parte mi nu voiescu drepturi de nationalitate pe ruin'a statului si constitutiunei magiare, pentru ca eu dor-sc'u a satisfacere interesselor de nationalitate numai intre marginile constitutiunei unguresci. (Aprobare.)

On. Camera! Aretandu punctulu de manecare, ce-lu ocupu fatia cu acesta cestiune, candu e vorba de limba, dupa ce si din consideratiuni practice nu voiescu ca nationalitatele se fia eschise de la folosulu unei legi salutare precum este cea de facia, de la care eu acceptu multu bine, — pentru aceea partinescu si recomendu attentiu-nei on. Camere propunerea condeputatulu Besanu.

Representatiunea universitatii districtulu si a urbei Fagarasiu in caus'a arondare municipialoru.

(Urmare si fine)

In fine in tenorea proiectulu de lege asternutu s'a enunciatu principiu, ca in loculu resiedintiei comitatulu debue concentratu totu soiulu de officieri civile si militare, deci nu este iertatu a lassu din vedere preferirea urbei Fagarasiu asupra altoru orasie, care o are cu pusetiunea unu Castelu construitu forte solidu si tare, nespusu periculu de focu, apoi ineztratu cu tote cellea escelente, care inca din tempurile

strabuniloru încôce au fostu cellu mai sanatosu edificiu pentru militia, magazinu de montura colosale, cancelari'a si deosebi locuintia sanetosa pre sêm'a unui batalionu de ostasi, in care si de presinte se afla asiediata commodu command'a de reserva câtu si de intregire de impreuna cu personalele de manipulatune, apoi cu montarea si armatur'a completa pre sêm'a regimentului intregu, care castelu se pote dice, că este unulu din celle mai sanetose locuintie militare in monarchia, că-ci are aeru curatu, apa de beutu escelinte si din cas'a pusetiunei cei potrivite a fostu crutiatu de epidemiele celle crancene, si adeca colera si versatu, care in alte pârti alle patriei nostre au rapitu forte multi ostasi, pre candu urbea Fagarasiu lauda a totu potintelui! au fostu cu totulu ocolita, si asiâ poporatiunea ei câtu si militarii scutiti de acelle morburi epidemice.

Deci daca cu occasiunea arondarei acest'a impregiurare nu s'ar observá, se ar procede cu totulu contr'a interessului statului cu atatu mai tare că-ci este prin medici constatatu, cumcâ, facundu-se aici si exercitiile in arme de tòmna si primavera in totu statulu nu obvinu asiâ pucine casuri de morbu, că in Castelulu Fagarasiului.

Neci poporatiunea, si neci interessulu statului nu dictédia dara acest'a, ca districtulu Fagarasiului, care gravitedia la urbea Fagarasiu si care de la natura inca este punctu centrale ponderosu, sè se strega cu o trasura de pena din sîrulu comitatelor.

Prea onorata Camera!

Inte Brasiovu si Sabiiu in o lungime de 19 miluri si latîme de 8 miluri este Fagarasiulu singurulu orasiu, care dupa pusetiunea naturala a lui, câtu si reminiscientiele trecutului, servindu de resiedintia administratiunei publice, a judecatoriei câtu si militaria, insuflatu de spiritulu cetatienescu, este scol'a civilisatiunei si cum se dice punctulu de concentrarea intreprinderiloru mai nobili, apoi prin intielligintia lui, care occupa mai multe ramuri de officieri, farulu luminatoriu si esemplu bunu in sentiementele constitutiunali, care ca stéu'a mereu scilpitoria acestui districtu, asiâ precum radiele unui turnu vighiatoriu departe stralucindu — sè se prefaca in unu tesauru communu allu acestui districtu.

Ratiunea prevedietória a statului ar fi, că daca nu ar esistá, ar trebui produsu cu tote midlocele acestu punctu centrale pentru unu territoriu asiâ de insemnatu.

De ôre-ce acestu orasiu este oasea restauratoria, de unde curge tóta schimbarea ideiloru sociale, câtu si schintelle civilisatiunei se respandescu intre poporulu districtului; éra prin sfasierea si impartirea lui taiandu-se vinile de vietia, s'ar peface intr'o Sachara nedesfetata, fiindu atunci espusu pericului de fome fara neci nu ivoruu nou recreatoriu. Interessele mai inalte alle statului prescriu dara a nu concede, ca unu atare lucru sè se efeptuesca.

Salus reipublicae suprema lex esto.

Prea onorata Camera!

Nu este dara interessu particulariu, care ne indamna pre noi a inaintá representatiunea nostra umilita si pre deplinu documentata, ci numai cellu publicu; că-ci din contra fericirea si viitorulu mai multoru familie si communi este periclitatu.

Industriei si commerciului, care de presinte au luat u pomele asiâ frumosa, in casu candu aru perde judecatori'a regia inestrata cu drepturile judecatoriei cambiale, i s'ar da gioldulu de morte.

Ce nefericire a fostu aceea pentru urbea Fagarasiu, câtu si pentru districtu, că callea ferrata s'a claditu in alta directiune, prin care districtulu acestu-a s'a eschisu de bunetătiele comunicatiunei callei ferrate? — Dara candu ar mai ajunge inca si acea crisa, ca se perda administratiunea politica si judecatori'a, atunci nu aru lipsi altu ce-va de câtu ca locuitorii orasieni meseriasi si comercianti de impreuna cu locuitorii districtului, cari traiescu din deosebite ramuri

de castigu din astu orasiu, sè-si caute manuirea lor in peregrinare.

Considerandu dara, că Fagarasiulu este departatu de Sabiiu de 10 miluri, apoi de Brasiovu de 9 miluri, i s'ar impune o sarcina forte mare prin acest'a, că partidele in causele loru processuali, pentru intabulare la cârtile funduarie, agendele orfanali, si alte mai multe processe se ostenesca asiâ calle departata.

Cu considerarea susu produselor si, credemu, ponderoselor arguminte dara binevoiesca Inalt'a Camera a luá in consideratiune acesta propunere patriotica, respective umilit'a nostra cerere, apoi ca correspundietoria atátu interesselor urbei Fagarasiu, câtu si a districtului intregu, — a o redicá la valora.

La casu candu s'ar satisfacé acestei cereri, oferedia Universitatea urbei Fagarasiu de impreuna cu a districtului, de a cladí din midlocele salle proprie fara ingreunarea statului tote edificiele necesarie in interessulu administratiunei politice, judecatoria, cârtile funduarie, perceptoriatulu gremiale, sectiunea politiana si carcerile necesarie.

In numele Universitatii districtuale si urbane.

Fagarasiu, in 26. Fauru 1874.

Satu-mare, 22. Apr. 1874.

Spec. Dle Redactoru! Ve rogu cu tota stim'a se binevoiti a-mi da locu la urmatoarele orduri in pretiuitulu diariu „Fed.“

Amu avutu nococire a vedé opulu M. O. Domnu Petru Branu „Marg.“ Tom. I. gat'a de a se pune sub teascu, si frundiarindu prin ellu, nu sciu de ce se me miru mai tare, de sublimitatea ideiloru prelucrate pre romania cu atát'a tactica si maiestria? séu de indolentia carturariloru nostri, dintre cari (afara de unu numeru considerabilu de teologi din Post'a, Sabiiu si Gherla, —) câti de pucini s'au prenumeratu pana acum! — Asiâ se inbraciosiedia si se incuragadia auctorii nostri? — La alte natiuni potemu vedé că si nisce opurele bagatele si fara sciintia si pucina insemnatate atátu de bine sunt primite, si la noi? ... CREDU INSE, că indata ce voru vedé lumina „Marg“ voru fi reclamate din tote partile, ca unele, ce cuprindu adeveruri neresturnate si nestramutavere. — „Margaritariel“ in privint'a complesului le-am asemenatu cu cornulu abundantie, — in respectulu pretiului, cu Sibillinele, din care si a treia parte a avutu valora intrega.

Cu aceste observatiuni fugitive mi-inplinescu o datorintia placuta in privint'a opului susu amentitu demnu de cea mai caldurosa primire, si a On. publicu, care inca are tempu si occasiune de a si-lu procurá.

A. Stetiu.

VARIETATI.

† (Necrólogu.) Poternic'a dorere a attinsu de nou nobil'a anima a preademenului barbatu J. M. Marinescu prof. gimn. in Beiusiu-Mortea crudela a omulsi de langa sine pre unie'a consolara a betranetieloru salle, pre iubit'a sa sora Eufimia Marinescu, in etate de 17 anni in 16. Apr. a. c. Pre langa preabunulu barbatu o mai gelesce inca si „Thalia juna“ tenera societate téatrala a studentiloru beiusieni, in acarei cununa si dins'a a formatu o rosa placuta.

Fia-i tierrin'a usiora si memori'a eternal† (Necrólogu.) Candu tota natur'a se vede a fi desghiata de gerulu si de viscocele grele ale iernei, candu natura intrega si imbraca unu vestimentu mai veselu, atunci Mortea, acestu flagellu spaimantoriu allu omenimei, — nu intardiá a taiá arborele vietiei unui'a dein cei mai iubiti fii ai natiunei nostre!

Nicolau, candu-va: Moldovanu prof. la s. teologia din Gherla dupa unu morbu greu, incetá a mai fi intre cei vii! Creatorulu chimá nobilulu seu sufletu la locasiurile eterne in 11 Aprile a. c. in Sambat'a a st-loru Pasci! Ossamentele sale, cari petrecura aci pre pamentu numai 34 anni,

se condusera la eternulu repausu in 13 l. c. concomitate de unu publicu prea numerosu constatoriu nu numai din Romanii din Gherla si giuru, ci si din straini, acarua cununa o-a formatu Pr. S. S. Dlu Eppu, cu Canonicii dieces. Defunctulu a fostu unu omu de una capacitate rara! Ca teologu absolutu de Vienn'a fu aplicatu indata ca prof. teol. — cunoscundu-i-se frumosulu talentu.

Lu-plangu: fratii sei, unulu preotu in Bileagu (Transilv.), altulu economu in Ohintelnicu; nepotii si nepotele si toti consangeni; — lu-doplangu amicii si colegii cari au perdutu in ellu unu adeveratu omu de paróla; lu-deplange si „Societatea teologica — Alessi-sincaina“, carea si-a perdutu pre neobositulu seu conducatoriu, carele prin nesuint'a sa laudabile a facutu-o acea, ce e, si carele mai antaiu a passitu cu ideia inifintiaerei ei! Lu deplange in urma si Natiunea romana, că-ci acea ce-lu caracterisá mai multu, fu că si-iubi natiunea si patri'a mai pre susu de tote; arretandu cu ori-ce occasiune sentiementele celle mai sincere romane!...

Fia-i tierrina usiora si memori'a neuita!

(Statistic'a metropoliei din Sabiiu) in annulu 1873 este urmatoria: sunt 41 de protopopiate. 1066 de parochii cu 705,234 de suflete. Totu in annulu acellu-a fura 4930 de cununii, 19,604 de botezari si 23,729 de immormentari.

(Multiamita publica) De sub Calimanu. Dein partea comitetului parochialu si communalu din oppidulu Topliti'a romana, comitatulu Turdei superioare se aduce multiamita publica Dlui Nicolau Rusulescu nascutu in Borgo-Rusu districtulu Naseudului, care venindu ca invetiatoriu la scol'a nostra conf. gr. or. si aflandu-o in cea mai slaba stare, parte din causa morburiloru, predominantie parte si din alte cause, staruindu din tote poterile si intrebuintiandu tote midlocele, in tempu de 5 luni a facutu unu progressu stralucitu cea ce s'a veditu din respunsurile copiiloru la examenulu de ierna. Preste 50 de pruncuti, care asta tomna nu avcau neci ideie de scola, acum cotescu forte bine cu totu felulu de tipariu scriu si invetia studie, precum: Istori'a Romaniloru, Geografi'a, Fieic'a, Economie'a.

Ce bucuria simtiaie parintii copiiloru, ba chiar tota intielligintia ce amu luat parte, audiendu-i enarandu-ne câte si mai câte lucruri folositorie, desfatandu-ne cu câte si mai câte poesii nationale; si cantári besericesci.

Este de insemnatu că la acestu esamenu au luat parte nu numai intielligintii romani ci si alti On. Domni si membrii ai casinei de alte natiuni, cari au premiatu copiii cu cârti, tipuri, bani etc.

Deci dee ceriulu ca tote scolele nostre romane se capete astfelu de invetiatori, cu astfelu de insusiri si talente cum amu capestatu noi. Presiedintele com. par. si inspect. scol. locale George Cristea, Iuon Maer primariu.

(Raritate naturala.) Din comun'a Galsi'a pretorele trimise la vice-comitele diu Aradu una capra cu doue capuri. V. comitele impluta o darui lycoului din Aradu. Animalulu desvoltatu si cu doue capuri proportionali trai una septamana, pre gura si acumu sé vedu urmele laptelui, cu care s'a nutritu.

Sciri mai noue.

Vienn'a, 23. Apr. La siedinti'a de asta-di a camerei boieriloru s'au presentatu mai multi membrii dintre Eppi. Asiá: Rauscher, Schwarzenberg, Hepischnegg si altii, precum si feudalii se infaciasiara toti.

Rom'a, 22. Apr. (Siedinti'a camerei.) Dintre celle 12 proiepte financiare Minghetti aperá 3, cari au fostu mai tare atacate. Tratametele guvernului cu callea ferrata din apusu, ar ajutorá budgetulu annului 1874 cu 35, ér budgetulu annului 1875 cu 25 de millione. Minghetti roga pre camera, se votiseze

proiectele fara neci una greutate scrupulitate.

Paris, 22. Apr. Se annuncia guru, că contele Chambord va veni septemana venitoria in Franci'a.

Vienn'a, 23. Apr. Parad'a imtesca de asta-di cu tempulu acestu mosu reusi forte stralucitu. — cum notifica „Oestr. Cor.“ ambasarele Schweinitz se va rentorce din ric'a la Vienn'a pana in Augustu, imperatulu germanu Vilhelmu va tori la Gastein.

Sommoroastro, 22. Apr. Osi-continua ataculu in Laredo. Ellastepta pre miercuri la Santander. Ataculu se va lassá probalminente sambata. Mai multi marinari si mo s'au transportatu la Santander.

5-6 Anunciu.

Conformu annunciului de licitatie fiptu pre 20 Novembre allu annului care inse nu avú resultatulu doritu, cem de nou cunoscutu on. publicu isvorele de apa minerale din fontanelle cipale si celle de padure alle Borsza cari se bucura de unu renume in tota mai departe fabric'a de sticla cu 3 de topitu, edificiele economice, regalate alte obiecte si drepturi de usufructu dau din partea communitatiloru proprietarie Gyergyó-Ditro si Szarhegy arenda pre 6 anni succosivi, incepent a 1 Novembre annului currinte, in unu punctariloru si conditiuniloru Licitatiunea se va tiené in 4 Maiu. La 10 ore din di in localitatea officiala munitatii Ditro si arenda se va da ce va promitte mai multu.

Summ'a minima pentru offertele de s'a statoritu la 40,000 adeca patru-mii florinti pre unu annu, éra doritu luá in arenda sunt indetorati a depun manile commissiunii in bani gat'a, obligatiuni de statu, dupa cursulu interne vadiulu de 4000 fl. ca 10% dia m'a totale a esarendarii.

Inainte de licitatiunea verbalia mescu si epistole recomandate subman'a propria si provediute cu vadiulu titu in cari e de a se dechiará es, că doritorulu de a arenda are deplin noscintia despre puncturile si conditiunatorite si că le accepta.

Punctele conditiuniloru statorite ceti in fia-care di in cancelari'a officiala communitatii Gyergyó-Ditro, eventuale la cererea espressa se potu si tramite.

Totu-odata spre orientare se că in Borszék s'au descoperitu acum tundu straturi mari de carbuni de calitate excellenta, cari ne facu a cre in tempulu cellu mai scurtu se va o linia ferrata laterala de la linia pala pana aici.

Datu in Gyergyó-Ditro 15. Marti.

In numele comitetului scaldelor

Moise Dezsó Stefanu Fp
presiedinte. notariu

Burs'a de Vienn'a, 25. Aprile

Metallice 5%	28
Imprumutulu nat. 5%	te
Sorti din 1860	1a
Actiuni le banc	9re
Actiuni le instit. de creditu	10c
Obligatiuni rurale ung.	11c
„ „ Temisiane	12c
„ „ Transilvane	13c
„ „ Croato-slav.	14c
Londonu	15c
Galtenu	16c
Galbenu	17c
Napoleon'dor	18c

ALESSANDRU ROM

Propriet., edit. si red. respundia